



**museu de
ciències naturals**
de Barcelona




**institut
botànic**
CSIC-Ajuntament
de Barcelona

Gabinet Salvador: una història recent, 2010-2015

Eulàlia Garcia-Franquesa, Josep Aurell, Karina Barros, Natalia Hervàs, Neus Ibàñez, Olga Muñoz, Neus Nualart, Marta Pérez & Marina Rull



Citació recomanada: Eulàlia Garcia-Franquesa (MCNB), Josep Aurell (freelance), Karina Barros (CSIC), Natalia Hervàs (freelance), Neus Ibàñez (IBB), Olga Muñoz (Artpercent), Neus Nualart (IBB), Marta Pérez (Grop, S.L.) & Marina Rull (Grop, S.L.). *Gabinet Salvador: una història recent, 2010-2015*. VII Trobada de tècnics de col·leccions de ciències naturals de Catalunya.

A photograph of a museum gallery. The room features high ceilings with recessed lighting and a series of small square openings along the top edge. On the left and right sides, there are tall wooden bookshelves filled with books. In the center, a dark wooden display case with decorative panels holds several objects, including what appears to be a skull and some tools. A white rope barrier runs across the foreground, separating the viewer from the display. The floor is made of large, light-colored stone tiles.

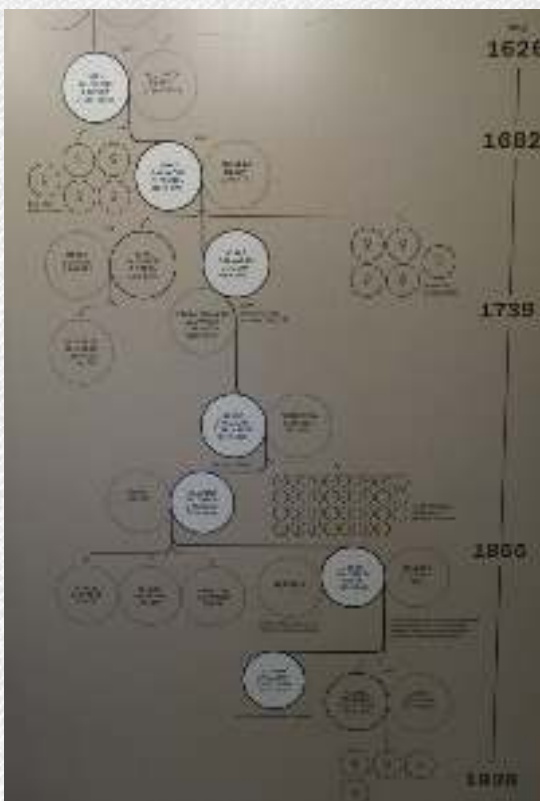
Introducció

Orígens del Gabinet Salvador



El Gabinet de curiositats es va formar entre els segles XVII i XVIII per la família Salvador, una nissaga d'apotecaris de Barcelona

Orígens del Gabinet Salvador



La mort prematura de l'últim dels Salvador, el 1855, va fer que la família es vengués la casa del carrer Ample de Barcelona i traslladés la col·lecció a una masia

Masia de la Bleda



La col·lecció va romandre oblidada a les golfes d'aquesta masia fins que el Dr. Pius Font i Quer la retrobà al 1923

Gabinet a l'antic Institut Botànic de Barcelona



Des de la seva compra per part de l'Ajuntament de Barcelona, i gràcies a un decret de la Generalitat de Catalunya, el 1938 s'integrà a l'Institut Botànic de Barcelona

Gabinet a l'antic Institut Botànic de Barcelona



Gabinet a l'antic Institut Botànic de Barcelona



Primeres catalogacions: l'herbari



L'herbari va ser informatitzat entre 1989 i 1992 gràcies al projecte PAT89-510 de la *Comisión Interministerial de Ciencia y Tecnología*

Primeres catalogacions: la biblioteca



La catalogació dels llibres del gabinet d'acord a l'estàndard bibliotecari internacional ISBD (A) es va realitzar en els anys 80 gràcies a la col·laboració de la Biblioteca de la Universitat de Barcelona

Primera restauració: el mobiliari



La primera intervenció de restauració al Gabinet Salvador es va fer del mobiliari entre el 1993 i el 1994

Primera restauració: el mobiliari



La restauració completa dels mobles fou portada a terme pel Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya (CRBMC)

Primeres revisions: els documents

1986/1996: Josep M. Valderas

Estudi detallat dels llibres de la biblioteca

1993-2000: Josep M. Camarasa

Revisió de la documentació manuscrita



Primeres revisions: els espècimens

1996: Antoni Abad, Ramón Mañé i Sebastià Calzada
(Museu de Geologia del Seminari Barcelona)

726 mostres de geologia

2000/2004: Àngel Maria Romo (IBB)

154 mostres de botànica

2003: Francesc Uribe (MCNB) i Ass. Amics del Museu

1.180 mostres de malacologia

2004-2006: Neus Ibáñez (IBB) i Ignasi Soriano (UB)

169 mostres de botànica

2009: Montserrat Ortí-Iglesias (UB)

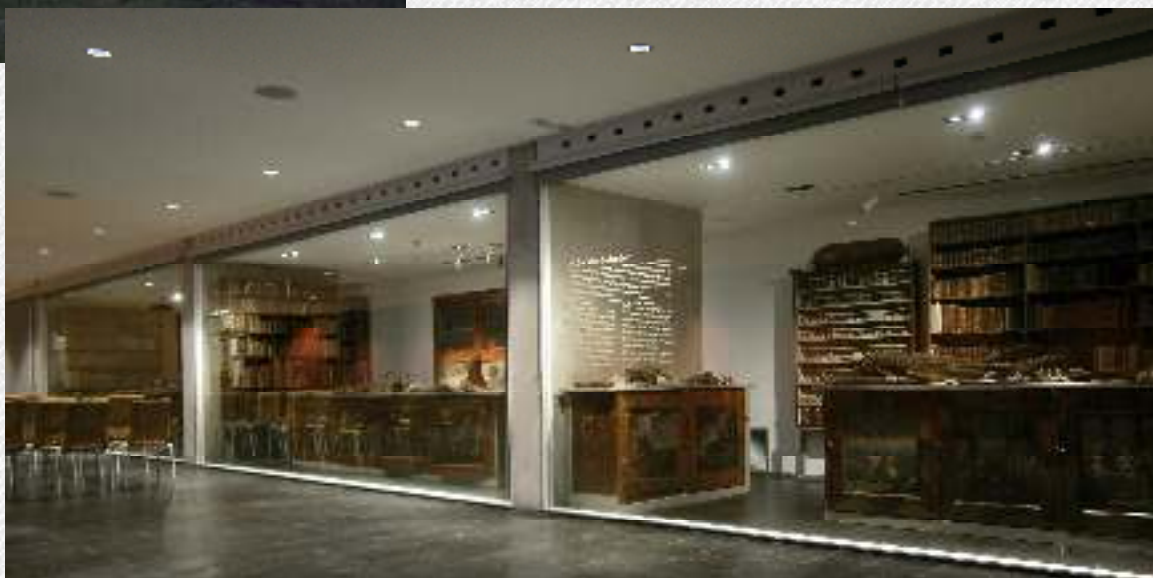
30 mostres de petrologia (marbres)



Trasllat al nou Institut Botànic de Barcelona



Al 2003 es trasllada al nou Institut Botànic on es va obrir al públic



Treballs moderns sobre la col·lecció Salvador



Figura 8. Plec de *Cochlys ricola* L. (BC-Salvador-1866)



a)



b)

Figura 9. a) Detall de la lletra de Lagasca

b) Etiqueta original escrita per Joan Salvador revisada per Pourret (BC-Salvador-1866)

El 2006 es presenta la tesi doctoral de la Dra. Neus Ibáñez sobre els herbaris històrics de l'Institut Botànic

Articles científics sobre la col·lecció Salvador

TAXON 57(9): 1641–1646 (2008)

Type specimens of names of species authored by Pourret conserved in the Salvador herbarium (BC)

Neus Ibáñez^{1,2*}, Josep M. Montserrat¹ & Ignasi Soriano²

¹ Institut Botànic de Barcelona, Departament de Biologia Vegetal (Botànica), Universitat de Barcelona, Diagonal 645, E-08028 Barcelona, Spain; ² Departament de Biologia Vegetal (Botànica), Universitat de les Illes Balears, C/ Miquel Marqués, 1, E-07100 Esporles, Spain

The Salvador herbarium, housed in the Botanic Institute of Barcelona, is one of the oldest herbaria in the world. It was founded in 1784 and contains the largest collection of 19th-century specimens in the world. The herbarium is the result of the collection of specimens by James Petiver and John Salvador Tripera in the 17th century. The herbarium is the result of the collection of specimens by James Petiver and John Salvador Tripera in the 17th century. The herbarium is the result of the collection of specimens by James Petiver and John Salvador Tripera in the 17th century.

KEYWORDS: Herbarium, conservation, Botanic Institute, Salvador herbarium, type specimens.

INTRODUCTION: This collection consists of 4000 specimens of plants, animals, and minerals, collected by James Petiver and John Salvador Tripera in the 17th century. The collection is the result of the collection of specimens by James Petiver and John Salvador Tripera in the 17th century.

NOTES & RECORDS OF THE ROYAL SOCIETY

Notes Rec. R. Soc. (2006) **60**, 241–248
doi:10.1098/rsnr.2006.0148
Published online 8 September 2006

PLANT MATERIAL EXCHANGED BETWEEN JAMES PETIVER (c. 1665–1718) AND JOHN SALVADOR TRIPERA (1688–1735): I. THE BALEARIC PLANTS CONSERVED IN THE IC SALVADOR AND BM SLOANE HERBARIA

by
NEUS IBÁÑEZ^{1,2*}, JOSEP M. MONTSERRAT¹, IGNASI SORIANO² AND JOSEP M. CAMARASA¹

¹ Institut Botànic de Barcelona, Departament de Biologia Vegetal (Botànica), Universitat de Barcelona, Diagonal 645, E-08028 Barcelona, Spain
² Departament de Biologia Vegetal (Botànica), Universitat de les Illes Balears, C/ Miquel Marqués, 1, E-07100 Esporles, Spain

The BC-Salvador herbarium, conserved in the Botanic Institute of Barcelona, is the oldest plant collection known in Spain, with 4025 sheets collected between the late seventeenth

Article a la revista *Taxon* (2008) sobre plecs tipus de tàxons de Pourret dipositats a l'herbari Salvador

Article a la revista *Notes & Records of the Royal Society* (2006) sobre plecs tipus de les Illes Balears

Catàleg imprès i en línia de la biblioteca



El 2008 es publica el catàleg imprès de la Biblioteca Salvador

El catàleg de la biblioteca també es troba en línia al web de la Xarxa de Biblioteques del CSIC

Objectius del projecte recent (2010-2015)

- Restauració i catalogació de la col·lecció
- Revisió dels materials
- Gestió i conservació de la col·lecció
- Conservació preventiva dels espècimens i embolcalls
- Adequació de les condicions ambientals de la sala
- Difusió de la col·lecció i dels resultats obtinguts al públic en general i a la comunitat científica en particular



La restauració

Espècimens

Criteris d'intervenció

- Respecte vers l'original
- Mínima intervenció
- Compatibilitat dels materials afegits
- Reversibilitat dels tractaments
- Documentació de l'estat inicial i final de la peça i del procés de restauració



Restauració d'una foca



Abans



Després



Neteja d'una etiqueta



Abans



Després

Neteja d'un pot de vidre que conté un peix volador



Abans



Després

Calaixos: Intervencions comunes

1. Buidat del calaix (exemplars, cotó, documents...)
2. Neteja del cotó i del calaix de fusta
3. Recol·locació del cotó
4. Restauració dels exemplars i els seus components
5. Recol·locació d'exemplars i documents



Intervenció a un calaix amb fòssils



Abans



Després

Neteja i retoc d'un calaix en mal estat



Abans



Neteja en sec

Retoc amb pastels



Després del tractament

Neteja i muntatge d'un calaix amb crustacis



Abans



Després del tractament



Restauració de pots de vidre



Pots de vidre adquirits al 2013, abans del seu embalatge per a transportar-los al museu

Restauració de pots de vidre



Abans



Després

Restauració de pots de vidre



Abans



Després

Restauració dels models de fruites



Abans



Després

Aquests models de fruita estan fets de diferents materials: ceràmica, alabastre, cartró i cera

Restauració dels models de fruites



Procés de neteja

Molts exemplars presentaven brutícia fortament adherida

Restauració dels models de fruites trencades



Agrupació per color, textura i mida



Neteja



Muntatge provisional



Adhesió de fragments

Restauració dels models de fruites trencades



33 models reconstruïts a partir d'uns 400 fragments.

Restauració dels plecs d'herbari



Intervenció curativa consistent en l'adhesió dels espècimens botànics i de les etiquetes al suport mitjançant tires de paper japó i tilosa (254 plecs fixats)

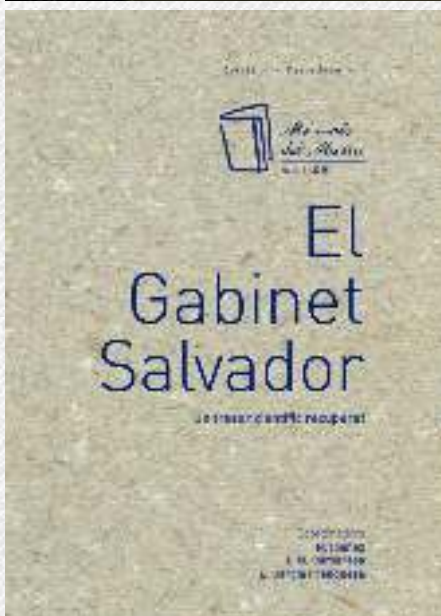
Resum de restauració dels exemplars (2011-2014)

- 1.546 exemplars/lots restaurats per a reserva i exposició (zoològics, geològics, etnològics i objectes decoratius i d'ús domèstic)
- 2.774 exemplars/lots ubicats en 70 calaixos dels mobles
- 101 exemplars/lots de models de fruites
- 254 plecs d'herbari

Més de 4.000 intervencions de restauració!



<https://www.youtube.com/watch?v=Sk0ub-qz7OQ&t=482s>



https://issuu.com/museuciencies/docs/manuals_del_museu_vol_2_2019_web



#museuobert

Gabinet Salvador

Institut Botànic de Barcelona
(CSIC-Ajuntament de
Barcelona)

+ de **4630 peces** al teu abast

Propostes
Sobre **Gabinet Salvador**

<https://www.museuobert.cat/ca/gabinet-salvador>



MOLTES
GRÀCIES
PER LA
VOSTRA
ATENCIÓ !!